

SZÉKELY HIRLAP

POLITIKAI S VEGYESTARTALMU KÖZLÖNY.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Harom basabos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Harom basabos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasensteint és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton, reggel,
NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt 30 kr.
Félévre 2 „ 50 „

Egy kis elismerést kérünk!

Nyarádmelléke, május 4-kén.

Az ellenzéki lapok, s köztük természetesen a „M. P.” is, nagy Hozsánnával kísérik az erdélyi kormányzék megszűntét. Majdhogy nem eszünkbe jut Aesopus amaz ismert meséje, melyben egy hal-dokló állat utolsó órái s mellék-körülményei vannak megörökítve.

És ez nagyon természetes. Ha a tevépárducz az ő tarkaságát le nem vetheti: bizony az ellenzékeskedő lapoktól sem kívánhatjuk, hogy bár egyszer, bár kivételesen, méltányosságot oszszanak. Hova lenne akkor az ő jellemvonásuk?!

Ők is hallottak valamit arról, hogy Erdélyt Magyarországgal egyesíteni kellene, s Erdélynek aztán, mint ily, Magyarországgal egyesített országnak, külön főhatósága miként lehetne? mint a mely, a legjobb esetben is, csak nyugvó és késleltető közép-stáczió. A központi kormány, a felelős miniszterium is hathatós jelszó — bár csak egyik részről, mert a megye-rendezés kérdésénél már egy kissé másképp ítélnék arról a „központi kormány“-ról.

Mindezeknek következtében tehát áll a tétel: az erdélyi k. főköormányzékot el kell törölni, mint feleslegest, károst, az unio-törvénybe ütközőt.

A közönséges emberi gondolkodás már olyképen okoskodik, hogy a ki egy ily fennállott rossz eltörlésének szükségét nem csak belátja, hanem azt végre is hajtja: legalább egy kis elismerésre, ha nem is hálára, méltán tarthat számot. S miután a kormányzéknek csakugyan bekövetkezett feloszlatását a mult évben működött törvényhozás többségének s ennek folytán most is fennálló miniszteriumunknak köszönhetjük: az elismerés, első sorban, őket illetné meg.

Az ellenzékeskedő lapok úgy látszik, másként ítélnék.

Ha méltányosan akarnának eljárni, akkor legelőbb is valami jót kellene elismerniök a mult évi többségben és a kormányban. Pedig hány-szor bebizonyították, hogy az nem csak valamire nem, de semmire sem jó, így hát saját maguk ellen argumentumot nem szolgáltathatnak ki. De ha a dolog így van, s ezért nem akarnak méltányosak lenni: egyet mégis elhi-

báztak. Nem gúnyolódniok kellett volna a megszűnt kormányzékkel; nem abban kellett volna versengniök, hogy melyikök tud nagyobbat rugni rajta — hanem mélyen hallgatniök az egész megszűntetésről. Mert — bár elismerjük, hogy tőlük telhetőleg, megtettek mindent, hogy ne így legyen — ha mégis tudnak egy kissé gondolkozni olvasóik: arra a következtetésre találnak jutni, midőn lapjuk óbégatásait olvassák, hogy „ugyan jó, hogy ettől a nagy csapástól megszabadított bennünket a törvény, a kormány“ — már pedig az ilyen következtetés csakugyan nem talál bele az ellenzékeskedő lapok számításai közé.

Tehát: egy kis elismerést nekünk, s egy kis meggondolást önöknek!

M—y E—ő.

Nyilt válasz

tek. dr. Jenei Viktor urnak.

Székely-Udvarhely, ápril 30.

II.

(Folytatás)

Ha a népnevelési-egyleteket csak segélyző és statistikai adatokat gyűjtő társulatnak tartanám, melyeknek semmi gondjuk, semmi hivatásuknak nem kellene lenni arra: hogy a népnevelés mily szellemben, minő erkölcsi és társadalmi alapon és szempontból kezeltek a hazában és bizonyos kerületben: igazat adnék a tek. dr. urnak; de miután szerintem a népnevelési-egyletek, ha a társadalomban hasznos és üdvös szolgálatot akarnak tenni, arra hivatvák: hogy a népnevelés ügyét szellemileg is felkarolják, hazafiui, ugymint erkölcsi szempontból is támogassák s arra ügyeljenek, hogy elemi népiskoláink, sőt felsőbb tanodáinkban is, soha semmi viszonyok közt a vallás-erkölcsi és hazafiui érzés háttérbe ne szoríttassék, s mert értünk olyan idöket is, melyekben csak az iskolák s azoknak egyes lelkes vezetői tartották fenn, szembe a polgári hatóságok czélzataival, az alkotmányos érzést, a hazafias szellemet és érzelmeket az ifju nemzedékben: én arra hivatottaknak tartom a népnevelési-egyleteket, hogy a mit eddig gyakran egyes tanítók saját jövődjök kockáztatásával tettek, tegyék ezután amaz egyletek, felügyelve, örködve, hogy a sors bármily csapásai közt el ne aljasodjanak, a nem dicstelen ősök ivadékai; arra hivatvák e népnevelési-egyletek, hogy irányt adjanak a népnevelést kezdőknek, a szükség esetében támogassák őket, hogy majd, midőn olyan esetek merülnek fel,

melyek szerint bizonyos vallástalan, erkölcstelen, hanyag és hazája függetlensége és szabadságára semmit sem adó egyének pártoltatnának néhány eszem-iszom ember, vagy épen fenhatóságok által is: közbevessék magukat, hogy a nemzedék a corruptiótól megmentessék; arra hivatvák a népnevelési-egyletek, hogy olykor-olykor betekintsenek még az iskolákba is, észleljék ott a tanítási szellemet és a tanítók eljárását, sőt még a kormány intézkedéseit is figyelemmel kísérik, hogy képviseltessék magukat a tanítói tanácskományokon, s azokra helyes és a nép szellemi és anyagi igényei szerint practicus irányzatú befolyást gyakoroljanak. Így fogván fel én a népnevelési-egyletek hivatását ismételve kimondom: hogy azok, ha zavart nem akarunk előidézni, vagy az egyletet semmittevésre kárhoztatni, csak felekezetek szerint alakulhatnak meg Udvarhelyszéken, mert különben, miután oly ellentétes nézeteink vannak, mely szerint egyik merőben tagadja a másik hitzikkelyeit, s midőn például én azt állítom: hogy keresztény culturai szempontból a Jézus vallása nélküli iskola csak veszedelmet hozhat a keresztény társadalmakra; s másik azt mondja: hogy vallás nélkül is megszerezhető a cultura, a harmadik a vallást épen akadálnak tekinti stb. ugyan kérdem: nem támadhatna-e ebből babeli zavar az egylet működési körében és tagjai közt? Más, bármily néven nevezendő egyletek közömbösök lehetnek a vallás iránt, de a nevelésiek nem. Készíthet gyermekének öltönyt az apa, bármily aljas és vallástalan emberrel, csak jól tudja mesterségét, de szellemi képeztetését, szíve nemesítését soha nem fogja józan észszel olyanra bizni, a ki az embert a majomnál többnek nem tartja.

És ezekből értheti tek. dr. ur, miért akarom én a népnevelési-egyleteket úgy alakítani, a hogy terveztem és nem másképen. Én uram, sehogy sem tudok kibé-külni amaz eszmével, hogy vallás nélkül nevelhetünk, s hogy a nélkül a hazának jellemes, öntudatos polgárokat adhatunk; legyen bár valaki katolikus vagy protestans, de ha hitelvei mélyen szívében vannak gyökerezve, ha tisztelettel és imá-dással hajlik meg a főlény előtt, ha saját hitvallása törvényeit megtartani törekedik, én mindig inkább bizom arra kedves hazánk sorsát, mint a dölyfös könyha-valásuakra. És azért minden olyan intézetet, főleg a népre nézve, mely nem a Krisztus hitének szent igazságain alapul, nem abból szívja éltető nedvét, nem tartok a keresztény társadalomban üdvösnek, és így nem is pártolhatok:

(Vége következik).

Somssich Pál beszéde, melylyel képviselőházi elnöki székét elfoglalta.

A házhoz intézett beszédében kijelenti, hogy engedelmeskedik a ház határozatának, miután annak elvállalására a volt elnök nem vállalkozott. Ezután így folytatja:

Engedelmeskedem egész készséggel azon kecsgető reményben, miként szabad legyen számítanom arra, hogy azok, a kik engem e kitűnő helyre emelni jónak tartottak, ahhoz kötött kötelességeim teljesítésében istápolni is fognak. (Felkiáltás: Nem csak azok!) A t. ház pedig méltányolva tiszta szándéku buzgóságomat, törvényes eljárásaimban nem fogja tőlem, választott elnökétől megtagadni pártolását. (Helyeslés)

Szükségem lesz e pártolásra ily nagy fontosságú országgyűlésnek folyama alatt, melytől kor és helyzetünk oly sokat követelnek, a haza oly sokat vár.

Felséges urunk, királyunk legkegyelmesebb trónbeszédjében égető szükségünknek hosszú sorát tárja fel előttünk, s kijelöli javítást váró számtalan fogyatkozásainkat, melyek az elsőségért egymásközt szinte harcot vívni látszanak. Rajtuk áld megrágni az alkalmat, mely most hozzánk simulva kinákozik és fölösmerve okosan követni a kor intő szavát, mely meddő viták helyett tettekre utal, eredményeket kér. (Élénk tetszés nyilvánítások a jobboldalon.)

Mi engem illet, én mint megválasztott elnök tendőimben mindenkor az elnökségre vonatkozó törvényeinket, s ezek értelmében készült házszabályainkat fogom zsinormértékül tekinteni: ezekre fogok, valahányszor szükséges lesz, hivatkozni, hogy a ház akarata szerint megnyitott ülésekben a tanácskozások alatti szükséges csend és rend szigorúan főtartassék (Helyeslés). Hogy a szólás-szabadsága, mint az alkotmányosságnak mellőzhetlen feltétele sértetlenül megóvassék (Zajos tetszés mindenfelől) és ennek törvényes gyakorlatában a háznak bármelyik tagja soha senki, még a többség által se akadályoztassék. (Élénk helyeslés) Valamint viszont ezekre fogok hivatkozni, valahányszor szükséges leszen azért is, hogy a szólás-szabadsággal való visszaélés és alkotmányos jogaink ezen jelentékenyebbikének olynemű gyakorlata, a mely tanácskozmányok eredményét a többség akarata ellen megfűszerezhetné, szintén meggátoltassék. (Helyeslés a jobboldalon.)

Az, hogy eme törvényekre és ezek szellemében megállapított házszabályokra teendő hivatkozásainak eredménye legyen, a t. háznak bölcsességétől fog függni, mely egyedül lesz hivatva az általam idézendő törvények és szabályok alkalmazása felett határozni. (Tetszés)

Epen oly lelkiismeretesen fogok ügyelni a nyilvánosságra is, mely az alkotmányosságnak másik és nem kevésbé fontos attribútuma, melynek nem csak e házban, de a házon kívül is észszerű eszközök által lehető kiterjesztését a közönség tőlünk, méltán várja. Ugyanazért bátor leszek e tárgyban a képviselőháznak figyelmét annak idején fölkérni és e tekintetben észszerűbb intézkedések megtételére fölhívni.

Szóljak-e még ezeken túl valamit a jelen országgyűlésnek részletes feladatáról, és ezek megoldására vezető eszközökről, vagy éppen nemzeti politikánk irányáról? Nem! Mindezekről mint elnök távol kell magamat tartanom, tisztem feladatának fősúlyát, ha szabad ugymondanom, hivatalos büszkeségemet abban helyezvén, hogy saját véleményemet a tárgyak érdemére nézve e helyről soha se hallatván, a többség akaratát annál hűebben tolmácsolhassam, a ház határozatait annál helyesebben kijelenthessem, Ugyanazért valahányszor meggyőződésem azt parancsolja, hogy valamely tárgy érdeméhez szóljak, mindannyiszor házszabályaink utasítását követve, az elnöki székét helyettesemnek engedve át, képviselői helyemről fogok nyilatkozni.

Mindezeknél fogva mint elnök ezen ünnepélyes pillanatban is csak az általános reményemet fejezhetem ki, hogy a képviselőháznak minden tagja fölfogja a kor és helyzetünk követelményeinek komolyságát együtt és egyenként buzgó hűséggel jogja teljesíteni hazafiúi kötelességét. S legyenek tanácskozásaink vitáink még oly élénkek, tüzesek, néha talán ingerültek is, kőblem forró vágyával összhangzólag erősen hiszem, hogy a küzdés heve soha se fogja e kép-

viselőházban létező alkotmányos pártokat egymással szemben olyan állásra elragadni, melyből azok, ha bár mikor, bár honnan és bár mily veszély fenyegetné a szeretett hont és ennek királyát, azonnal ne egyesülének és találkozzanak a hazaszeretethez mindnyájunkkal egyaránt közös szent érzetében, ennek erejétől lelkesítve, összetett vállakkal ne törekednének elhárítani, és ha kell, áldozatokkal is legyőzni a bajt. (Élénk helyeslés) Ily hitben és reménnyel foglalom el a mélyen t. kép. ház határozata által kijelölt elnöki székét, mely köszönetet mondva a bennem helyezett bizalomért, a nem érdemelt kitüntetésért, (Éljenzés).

Mielőtt ezt tenném, engedje meg a t. ház, hogy nevében köszönetet szavazzak korelnökünknek, e helyről lelépett Pribék Antal képviselőtársunknak, ki alakulásunk előkészületének fáradsztó munkáját szíves készséggel és teljes buzgósággal vezérelte. — Szintúgy köszönetet mondok a korjegyzőknek is, kiket Isten sok évekig tartson meg hazánkunk.

És most elnöki kötelességem szerint ünnepélyesen kinyilatkoztatom, hogy felséges urunk, koronás királyunk által f. é. apr. 26-ra összehívott magyar országgyűlésnek képviselőháza megalakult. Isten áldását kérve a megalakult háznak működésére, azt e helyről azon felkiáltással üdvözlöm, mely hű honpolgárnak kebelében viszhangra talál: Éljen a király! Éljen a haza!

KÜLFÖLD.

†† BELGIUM. A belga vasut-kérdés, a végbefejezéshez közelget. A belgiumi külügyminiszter, feleletül egy interpellációra, előadja a kérdés jelen állását. A két állam hivatalos lapjai közlik most azon jegyzőkönyvet, mely a vasúti kérdésben történt megállapodást tartalmazza. Eszerint Frère-Orban kinyilatkoztatta, hogy elvileg okok miatt nem erősítette meg a francia vasut szerződést. Erre Lavalette azt jelentette ki, hogy a kölcsönös érdekek legjobban meg lesznek óva, ha a luxemburgi vasut használata, megengedtetik a Francia vasutnak, s szerződéseket kötnek az ellenőrzésről és főfelügyeletről, mi természetesen a belga ministerek abban állapodtak meg, hogy a közelebbi részleteket egy 6 tagú vegyes bizottságra bizzák.

SPANYOLORSZÁG. A kortesgyűlés egész munkásságát, az alkotmányterv veszi igénybe. Néha más kérdés is kerül szőnyegre, mint a múlt hó 24-én, mikor az ülés nagyon zajossá vált. Ugyanis Rojo Arias gáncsolta az indiai patriarchát, mert a madridi junta által a forradalom elején kimondott letételét nem ösmerte el. A ministerek védve a patriarchát, azt állíták, hogy a juntának, arra joga nem is volt, „Hogyan? — kiálta Garrido, ti tagadjátok a junta jogát, azon juttát, melytől nyertétek hatalmatukat ti is? Így saját magatokat tagadjátok“. Erre a zaj általánossá vált. A többség közvetlenül ajánlotta, mondja ki a ház rozslását a patriarcha magavisete fölött. (Prim ismét védeni kezdte, s mondá, hogy beadja lemondását, ha az indítványt vissza nem veszik. „Menjen Isten hírével“, kiálta egyik képviselő, s e nyilatkozat a teremben, különösen a karzatokon általánossá vált. A zajos lármának csak az lett vége, hogy az indítvány vissza vétetett.

ANGLIA. Mig a parlamentben, az irálamegyház megszüntetését célzó törvényjavaslat van szőnyegen: Irlandban a katolikusok és protestánsok között véres ütközés történt. Londerry városban, a kohajgálással kezdődött, s puskákkal folytatott vérengzést a rendőrség is csak löfegyver használatával csendesíthette le. Két ember meghalt, több megsebesült.

ROMÁNIA. A tettpárt, mely a választások alkalmával nagy vereséget szenvedett, azaz roppant kisebbségben maradt, folyvást nagy élénkséget mutat. Mint a „Vanderernek“ írják: nem csak a kormány ellen készül csapást tenni; hanem az összes román törzsek felkelésére törekszik. E törekvés szálai Erdély, Magyarország, s Törökország román részeibe is átnyulnak. Állítják, hogy Kossuth, Mazzini, s Garibaldi sem idegenek e tervtől. Ez utolsónak forog is egy levele, a cselekvési párt bizottmányi tagjainak kezei között, melyben a románokat kitartásra szólítja, s arra, hogy szakadatlanul munkálkodjanak a köztársaság eszméjének

megvalósításán. Az ellezzéki lapok nyilatkozatai is ily hangúak. Egyik nyíltan kimondja: hogy a külföldi kormány napjai meg vannak számlálva Bukarestben, már közel a pillanat, midőn Románia a kéretlen porosz árut vissza fogja küldeni. Az efféle nyilatkozatok világosan láttatják a romániai cselekvési-párt ábrándos törekvéseit.

OROSZORSZÁG. Egyik orosz lap szerint Kiew városát erőddé alakítják, hogy alkalmas legyen 60,000 ember befogadására. E vár a Galiciából, vagy a Fekete tenger vidékéről jöhető támadás ellen lenne építve.

VEGYES.

* Odrzywolsky József gitár-művész hangversenye, mult csütörtökön, szép számú közönséget vonzott Lénárt Károly egészen ujon átalakított csinos, de meglehetősen homályos nagytermébe. Meg kell vallanunk, hogy nem nagy reménnyel ültünk le székünkre s oly keveset lehetett egy szál gitártól várunk; annyival nagyobb volt tehát meglepetésünk, midőn a nagyon is háládatlan hangszer művészi kezelője valódi érzést tudott bennünk támasztani, legkivált „Menet Sziberiába“ című saját szerzeményével. A jellemzetes hangok egészen képesek voltak érzéketni azt a kétségbeesett jajt, mely a Sziberiába való hurczoltatást fejezi ki; szinte megfáztunk belé — mégis, magunk is teljes szívünk-ből ujrátuk meg a közönséggel együtt a nagy virtuozitással előadott dalt. A többi darabok is megtették hatásukat, de azoknál már inkább érvényesítette magát a hangszer korlátolt volta, mely inkább egy kis szobában, mint egy nagyteremben, számíthat általános hatásra. Az előadott darabok, ezen kívül, csaknem mind ugyanazon hangnemben lévén írva: több változatosságot tettek volna kívánatosszá. E hiányon, azonban segített a katonai zenekar, mely kivált az „Álarcos bál“ quintett-jét szabatosan és érzéssel játszta; Nagy János ur, ki Arany „Rákhel siralmát“ sok helyett jól eltallált hanghordással és érzéssel szavalta (bár a nem hallgató hallgatóság mindent megtett zavarására) és Vályi Gábor ur, ki gyönyörű hangjával ezúttal is nagy művészettel adta elő Voezelka egyik dalát, „A holdhoz“. A közönség, több percig tartó, ismételt zajos tapsaival ki is jelentette, hogy szeretné még egyszer hallani: de a művész ur nem teljesítette a közönség kívánságát. Kár volt. Odrzywolsky ur, úgy halljuk, még egy hangverseny élveiben kívánja közönségünket részeltetni.

* A májusi fagy e hó 5-én ismételve meglátogatta már ugyis megviselt szőlőinket és gyümölcsöseinket. A phütophagok (növényevők) felekezete az idén megkoplalt.

* A városi rendőrség azt a meggondolatlanságot követte el, hogy a „M. P.“ egy hírével szemben, igazolni kívánta magát, pedig tudhatná, mit érnek a „M. P.“ vádjai. A fennforgó esetben mi is kiadhatjuk rendőrségünk mellett a bizonyítványt, hogy ő, a maga részéről, minden lehetőt megtett az ismeretes köhajigálási esetben.

* Udvarhelyszék bizottmányának közlebről tartott évnegyedes közgyűlésén ifj. Tibád Antal 80 szavazattöbbséggel a szék főjegyzőjévé választott meg.

* A Deák-párt gyűlésén Deák Ferencz fölhívta az értekezlet figyelmét az erdélyi választási jegyzőkönyvekre, melyek, mután Erdélyország külön választási törvényekkel bír, csak az erdélyi törvények értelmében bírálhatók meg. A nem magyar nyelven szerkesztett jegyzőkönyveknél történendő eljárásra vonatkozólag az fogadtatott el általánosan követendő zsinormértékül, hogy a jegyzőkönyvek az illető megyében törvényesen használt nyelven is lehetnek szerkesztve s e szerint ítélandók meg, nem pedig ama legújabb hozott nemzetiségi törvény szerint, mely az országgyűlésen egyedül csak a magyar nyelv használatát engedi meg,

Az erdélyi kir. ítélő táblánál

1869. évi május 12-ére és következő napjaira
következő ügyek lettek előadásra kitűzve.

I. Az első osztályban.

Kir. kincstár Mendel Stein ellen 27225 ft 9 kr.
íránt. Kuti György Luka Gyorgye e. szerződés megsemmisítése i. Eiser György Scheffberger Ferenc s neje e. haszonbér hátralék i. Wegscheider Ferenc Ranoia Peter e. vételár megfizet. i. Popa Gyorgy Herbst Ferenc és neje e. 2400 ft i. K. kincstár Kozsokár János e. 240 ft i. Imre József Barthos Rozália k. kincstár és társa e. kiszakítás i. Néhai Neagu Logyin hagyatéka ügye. Popovits Mihály Jull Eerenz e. végrehajtás i. K. kincstár Balog Sándor e. 36483 ft 18 1/2 kr. íránt.

Előadó k. t. ülnök Tribus Antal.

Kir. kincstár Fordig Gyorgy e. végrehajtás i. Capesus Victor László Samu e. 3000 ft i. Szász József Tegdi Bakó Amália e. végreh. i. Dalkó Lajos Márton István e. 5 ft i. Szentpáli József Buda Elek e. 451 ft 50 kr. i. Fekete Károly Pável Juon e. zárlat i. Málnási Kristóf Lankovits János hagyatéka e. végreh. i. Moldován Károlyné Sera Amália e. 162 ft 27 kr. i.

Előadó k. t. ülnök Moga Demeter.

Szászrégeni tutajkereskedő-társulat Kolbász László e. zárlat i. Nagy Mihály és neje M.-Vásárhely város községe e. végreh. i. Gr. Spanoczi Károly Tatar Miklós e. végrehajtás i. Vajda Anna Szilágyi Sára e. végrehajt. i. Kovári Mihály Kádár Zsigmond e. váltókövetelés i. Nagy Samuel Bogotár Ferenc e. végrehajtás i. Toroczka unit. egyház b. Toroczka József s társai e. végreh. i. Barthá Gergely Csizsér Albert e. váltókövetelés i. Bogdán István Bonda Mózes e. végrehajt. i. Ocsvai Ferenc s neje Klein Márk e. követelés i. Frank Samuelné Frank Mihály e. követelés i. Veith Adolf Beregszászi Imre e. vételár megfiz. i. Kelemen János Kovács Ferenc e. fekvőségek i. Keptár Koztan Keptár Todossia e. egy fél urbéri telek-állomány i. Poszler Mária Poszler Teréz ellen követelés íránt.

Előadó k. t. ülnök Bodolla János.

Gr. Teleki György Rusz Nikola e. kártérítés i. Gyárfás József Udvari Bálint e. követelés i. Málnási Antal Tot e. kártérítés i. Pál József Borbát Ignác e. okmány kiadatása i. Juon Kindea Várvara Akim e. végrend. megfizetése i. Devai István Rartok Antalné e. ajándéklevél megfiz. i. Simo Béla távirati kérelme. Merza Joachim Bondu Mózes e. 100 db. arany i. Majer Mark Gellner Sofia e. végreh. i. Pető Balint Horváth Krisztina e. végreh. i. Szucs Avram Nagy Lajos e. végrehajtás i. Nagy Julianna Nagy Sándor e. követelés i. Szentos Antalné Dakó Elek e. gyámság feletti ügye. Losonczy József Imre József e. birtokh. i. Bartha Jánosné Nagy Sándor e. követelés i. Botár Imre Gondos András hagyatéka feletti ügye. Forrai János Cseresznyés József e. követelés i. Kozma Gábor Gyárfás László hagyatéka e. 3200 ft i. Moldován Const. Moldován Kozma hagyatéka ügyében. Stuber Felix gr. Bethlen Lajos e. ügyben. Veres Alajos Keresztes László e. kártérítés i. Baldor Nikola Krisán Gyorgy e. birtokh. íránt.

Előadó k. t. ülnök Dózsa Dániel.

II. A második osztályban.

Flora Juon Kratsun Prundariu Todora e. kártérítés i. Halmi Ferenc Cseh Zsigmondné e. 29 ft i. Skridon Nitiu Irina Nitiu Juon e. ajándéklevél megsemmisítése i. Trisoa Larion Juon Ratiu Juon e. egy föld i. Pantiu Bárbuza hagyatéka a szekatúrát görög-keleti egyház e. 315 ft i. Zehutiu Georgia Virciu Todor Huberu e. 32 ft i. Kebeli Nagy Samuel Dobál István e. felmondás i. Ferenczi Márton Bokó Gergely e. végreh. i. Schul Daniel Hetás József és Károlina e. 811 ft 58 kr. i. Denesleszk Nikolae Okoliczan Georgie e. birtokh. i. Bisztrai Campianu George Honu hagyatékára vonatkozó Compon Nikola e. folyamodása. Pupeza Todor Lenca Todor e. 764 ft 25 kr. íránt.

Előadó k. t. ülnök Pap Máté.

Sommer Gyula Bárdosi János e. 800 ft i. Vajda János a dobroczinai község e. 1400 ft kártérít. i. Eisner János mint Hofgráf Katharina gyámsága Poschner János és Mihály e. 36 ft i. Kozma Gábor Szegedi Samuel e. 400 ft i. Id. Jakab József Dobál István e. 3200 ft i. Nemegyei Zsuzsanna Bor Józsefné e. 315 ft i. Válya Ignác Benedikti Albert és neje e. 3000 ft i. Vig József Szigethi István e. kiköltözés i. végrehajt. Gr. Kun Károlyné Torma Simon e. végrehajtás i. Tonde Jakab Fodor Imréné e. végrendelet megsemm. i.

Előadó k. t. ülnök Gaál Lajos.

Bena Mária Nikorits György e. 50 ft i. Neamtin George Franku Sofron e. birtokh. i. Bukur Nikolae Cornea Bukur urda e. birtokh. i. Rosenfeld Márton Teleki László e. végrehajtás i. Németh István Biró András e. végreh. i. Nasztutia Pétrá Constantin Juon e. végrehajtás i. Majer Lázár Szirb Juon e. birtokhábor. i. Balog Gyuri Pap Juon lui Danille e. végreh. i. A Nyárad-karácsonfalvi ev. ref. egyház Ignát György e. birtokháborítás i. Dr. Szabó István Jordán Domokos e. orvosi díjazás i. Pap Juon Alexa Marusan Juon és Mik Juon e. végreh. i. Hornau Prekup Magyarusan Juon e. birtokh. i. Popp Szimion Popp Alexa e. 50 ft i. Schul Henrik Baltesch János e. 20 ft i. Simuncz Jakob Gliga Nekita e. birtokh. i. Doroffei Juon Prekup Szimion e. 126 ft i. Bruckenthal János Prodan János e. fekvőségek i. Kristianu Juonutz Giurgiu George e. 34 db. ezüstszuszás i. Berloju Juon Prekup József e. 142 oka turó és 24 ft i. Pantea Maria Gotea Mihaila e. végrehajtás i.

Előadó k. t. ülnök Sándor János.

Balog Józsefnő Nagy Mihályné e. 239 ft i. Stefanie Avram Iliszie Leszeruin e. 234 ft 40 kr. i. Nikolae Tataru Todor Velsan e. végrehajt. i. Grozea George Juon Petru Popa e. 127 ft 71 kr. i. Linka Nicolae Bobinka Tarnoveanu Erimia e. végrehajt. i. Seelig Ursz Hersch Katarina e. követelés i. Netatea Jonitiu Beku George e. visszahelyezés i. Tofeni Mihaila Burduhosu Alexa e. visszahelyezés íránt.

Előadó k. t. ülnök Pipos Péter.

Luka Todor Farkas Dumitru e. 113 ft 24 kr. i. Czura Petrutin Ebergényi János és társai e. tulajdonjog elismerése i. Seteiu Doroffei Szabados Prekup e. 12 ft i. Roka David Gyorgye Ile lui Mitre e. 68 ft i. Erdély jég- és tüzkármentő-társulat Zabolai László és társai e. 176 ft 50 kr. i. Kir. kincstár Furdaj Juon Bágya e. erdőhely visszaadása i. Csizsér Mózes Kovács András e. végrehajtás i. Mara Károly Toma Mihaila s társa e. végrehajt. i. Rákost községe Magyarost községe e. zárlat i. Strul Markó Czárán Albert e. végrehajt. i. Márkovits Simon Sziksai Ferenc e. 83 ft 55 kr. i. Gegő István Kozma István e. egy szántóföld i. Tatrasi Sándor Vesza Todor e. 700 ft i. Strul Markó Czárán Albert e. végrehajt. i. Sugág községe Radu Ilie s társai e. erdőkrei tulajdonjog elismerése íránt.

Előadó k. t. ülnök Vajda Simon.

III. A harmadik osztályban.

Piszniczenkó András és társai e. emberölés bünténye. Sibisán Ilia e. súlyos testi sértés bünténye. Tofeiu János e. nyilv. erőszakoskodás bünt. Gaál Zsigmond e. gyújtogatás bünt. Onya Gavrilla e. gyújtogatás bünt. Herepeau Todor e. gyújtogatás bünt. Földes Samuel és társai e. súlyos testi sértés bünt. Buta Nechita és társa e. súlyos testi sértés bünt. Reiner Gyula e. csalás bünténye.

Előadó k. t. ülnök Csergedi János.

Bécsi börzei árkelet.

(1869. máj 5-én).

5% metalliques	61.75
5% nemzeti kölesön	69.45
1860 államkölesön	100.20
Bankrészvény	735.—
Hitelrészvény	283.80
London	123.15
Ezüst	121.—
Arany	5.84

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SZÁSZ BÉLA.

Nyilttér.)*

Második nyiltlevél a „Viktória“-hoz.

A „Victoria“ biztosító-társaság igazgatósága ápril 21-ki nyilatkozatomra e lapok május 5-ki számában „válasz“-nak címzett cikkével, mint mondja, „egészen tárgyilagosan“ kíván megfelelni, hivatkozván „minden józan felfogásu olvasó és tisztelt részvényessei kedvező ítéletére.“

A „Victoria“ egy esomó tévedést fejt meg és minden egyebet tesz, csak ápril 21-ki nyilatkozatom fő tárgyára nem felel meg. Ugyanis bátran hivatkozhatom én is minden józan felfogásu olvasóra, hogy valjon nem az-e az értelme nyilatkozatomnak, hogy valaki hírlap útján eladásra ajánlhat értékpapírt, házat, ökröt, vagy Victoria-Actiát; a nélkül, hogy másnak ezért joga lenne a val dícselkedni, hogy az eladónak vagyoni állapota zavarban van.

Erre felelni a „Victoria“ szépen kikerüli. Bajos is lenne azt az új nemzetgazdasági teoriát, mely szerint az adás-vevés, zavart vagyoni állapotot tételez fel, a „józan olvasó“ előtt védeni. Hogy pedig önök eztet mondták, az nem „tévedés“, mert ápril 12-kén hozzámm intézett átiratokban, melylyel saját maguknak szegénységi bizonyítványt állítottak ki és alapszabályaik ellen is cselekedtek, szóról szóra ez áll: „Ázon tek. ur által több hazai lapban tett hirdetések, melyek szerint a társaságunktól birt részvényeit ismételt leengedéssel olcsított áron eladásra kínálja, azon szomorú feltevésre nyújtott igazgató választmányunknak indokot, hogy tek. ur vagyoni állapota komoly zavarban van. Midőn e szomorú eset felett legőszintébb sajnálkozásunkat...“ stb.

Ha a „Victoria“ ezen állítását bebizonyítja, akkor lehet joga a józan olvasóra hivatkozni, — különben lesz alkalma nemzetgazdasáit ezen tárggyal foglalkoztatni azon hatánapig, melyet a törvényszék ezen megsértésért felhívási keresetemre kitűzend.

*) E rovat alatt megjelenő cikkekért nem vállal felelősséget a szerk.

A mi pedig a „válasz“-nak címzett cikkben felhozott „tévedéseket“ illeti, beösmérem, hogy a „Victoria“ bizt.-társaság vezénylői nem 40, hanem csak 15%-ot huznak a jövedelméből. Jó, hogy a „Victoria“ is ezt beösméri, mintán egy része ezen vezénylőknek a 15%-on kívül még magas fix fizetésbe is részesül. — És tehát, hogy a vezénylők nem 40, hanem csak 15%-ot huznak a társaság jövedelméből, ok lehetne arra, hogy egy részvényes részvényeit áruba ne bocsáthassa, a nélkül, hogy a tisztelt vezénylőktől megsértésbe ne részesüljön?

Még ezen állításom se változtat azonban semmit a részvények rentabilitására való nézt, mert további 25%-je az üzlet jövedelmének kimegy a tartaléktőkéhez (mi nagyon helyes is, mert egy tűz ellen biztosító intézet nagy veszélynek van kitéve) és eszerint előbbi nyilatkozatom érvényben marad, hogy a nyeresémből 40%-at nem a részvényesek kapnak.

Hogy téves felfogás lenne akár micsoda részvények kamatozását az állampapírok kamatozásával összehasonlítani, azt még csak a „Viktóriától“ hallottam. En legalább úgy tudom, hogy az egész föld keregségén az állampapírok árfolyama leginkább jellemzi az illető állam-pénzviszonyait, kamatlábját. Angol-, Francia- és Spanyolországban p. o. egyaránt 3%-el kamatozó államadóssága van. Az angol 93-on, a francia 71-en, a spanyol 29-en áll. Mig tehát Angol-honban 93 forint szükséges 3 forint évi jövedelem megszerzésére, addig Spanyolországban egy 3%-es járadékért csak 29-et kell, hogy kiadjok. Világos tehát, hogy ott 4% is már magas kamatláb, holott itt az nagyon csekély. Világos, hogy ott, hol a pénz 4%-ért bőven kapható, érdemesnek tarthat valaki magánvállalatban 6%-ot nyerni, holott itt előnyösebbnek fogja látni 10%-ot biztosan fáradság és újság polemia nélkül huzni, mint bizonytalan eredményű vállalatból 6%-ot. — Nálunk a kamatláb valjon hogy áll? Ha az általános 5% járadék árfolyama 62, ez nem 7%-on felüli kamatot representál? És hazai pénzintézeteinktől lehet-e 8—12%-on alól pénzt kapni? Maga a „Victoria“ koronként heverő pénzeit nem 9%-el értékesíti váltó leszámítás mellett? — Igenis tehát: nem „téves felfogás“ részvények rentabilitását az ország pénzviszonyait és kamatlábját jellemző állampapírokkal összehasonlítani, bizonyára nem olyan „téves“, mint az önöké, mely szerint biztosító-intézeteket a pesti hengermalommal hasonlítják össze. — De hajtson a „Victoria“-actia annyit mint a hengermalom, hajtson 20—30%-ot, lehet-e ez ok arra, hogy a részvényes, ki részvényét áruba bocsátja ezen osztalékon kívül még superdividendét is kapjon, azaz a vezénylő urak gorombaságait?

Többet mint a hengermalom hajtott az Angló-Ausztrián Bank, melynek utolsó évi osztaléka 35% volt. En oly szerencsés voltam ezen actiákból többet bérni, mint a mennyit a „Viktóriából“, t. i. ötven darab Angló-Ausztrián Bank-actiát. Szívesen szolgálok okmányokkal, de mindazonáltal, hogy ezen részvények következő osztalékául hatvanhat perzent van kilátásba helyezve, én közelebből ezen ötven actiát aladtam, még pedig éppen a nevezett bank közbevetítése által és csak egy mosolylyal tudna a szakértő felelni, ha valaki azt tételeznél fel, hogy ezen eladás végett az angol-osztrák bank jó vagy rossz vagyoni állapotra következtessen, vagy éppen úgy felhevüljön és megneheztesse mint önök azért, hogy 3 „Victoria“-actiát eladásra hirdettem és sajnos még a fellebb emelt coursuson azaz 330-on se tudtam eladni. — Hanem még hágok; talán ez használ.340.... senki se szól.... Was ist das für ein Telegraf?... 270., a hogy tetszik.

Önök mentegeitük magukat, hogy részvényeiket ezért meg azért nem bocsátják nyílt piacra — börzére. En soha se vádoltam ezért, — csak constatirozni akartam, hogy éppen mivel a börzén azokat eladni nem lehet, nem marad egyéb hátra, mint hirdetés útján áruba bocsátani.

Most midőn egy ilyen papirosért vakmerő vagyok

340 forintot

kérni, remélem, hogy választmányilag elhatározzák, hogy vagyoni állapotom briliáns.

Ennek eleibe nézve, a viszontlátásig.

M.-Vásárhelyt, 1869. május 7-kén.

Fogarasi Rudolf.

*

